

CORINE HARTMAN

*De wolf waar alles
mee begon*

2026

AMSTERDAM

Proloog

In afwachting van Ariane slenter ik met een kop thee in mijn handen tussen de rijen bonenstaken. Zoals bijna elke avond loop ik hier alleen, of met haar samen, een inspectierondje om te kijken wat we kunnen oogsten, waar mensenhanden nodig zijn en waar we de tijd beter zijn gang kunnen laten gaan. Er strekt zich een zee van groen voor me uit en ik geniet van wat ik zie: alles wat groeit, vruchten draagt, omgeven door oude eiken die hun takken naar de hemel strekken. Een stukje aarde dat voor mijn gevoel in de buurt komt van het paradijs. Terwijl ik de zachte avondlucht inadem, kijk ik uit over het land. Het is na zevenen, de wereld begint tot rust te komen. Hier, tussen het groen, kan ik ademen. Wat wij 'leven' noemen, de eindeloze zoektocht naar beter, naar goed, lijkt hier absurd. Alles groeit gewoon, en onze gevoelens doen er niet toe.

De cyclus van het leven. Ik vraag me weleens af waarom zoveel mensen zijn vergeten hoe het voelt om werkelijk te leven. Niet dat voortjagen van de ene deadline naar de andere, maar leven met een dieper bewustzijn van alles wat groeit en bloeit, van wat de natuur ons geeft. Ik weet hoe het voelt. Ik weet opnieuw hoe het voelt, moet ik eerlijkheidshalve zeggen. Ik was het kwijt of ik heb het nooit eerder zo sterk

ervaren. Maar nu weet ik hoe mooi het is als de zon op mijn huid brandt terwijl ik onkruid wied. Ik weet hoe het is, verse boontjes op mijn bord, zelf gekweekt en verzorgd. Ik herken de geur van natte aarde na een regenbui en adem die gretig in. Het is goed om besef te hebben van wat ik consumeer, verbruik, opmaak, het is een deel van wie ik ben.

Iets verderop pluk ik een paar aardbeien, de rode glans zo intens van kleur dat ze licht lijken te geven. Ook zij groeien niet sneller omdat ik dat wil, ze hebben hun eigen ritme, en wij passen ons aan. Dat vind ik eigenlijk het mooiste van dit alles.

Ariane en ik hebben een droom: zorgen voor voedsel dat we eigenhandig hebben geplant, verzorgd en geoogst. Maar waar blijft ze nou? Als er iemand leeft met de klok, dan is zij het wel. Ik ben de sloddervos van ons tweeën, degene die zich altijd moet haasten en dan alsnog te laat komt. Ik neem een slok van de thee, kijk op mijn telefoon: geen nieuwe berichten. Ze had om zes uur een afspraak met Henriëtte van de landwinkel hier vlakbij en ik ben razend nieuwsgierig of die onze producten wil gaan verkopen. Dat zou mooi zijn, het mag dan wel op een paradijs lijken, een aardig verdienmodel is het nog lang niet. Als het dat al kan worden.

Her en der trek ik wat onkruid weg, het is niet veel, er is ook vandaag weer met zorg gewerkt. Iedereen die ons helpt, deelt in de opbrengst en we denken dat er genoeg overblijft voor de verkoop. Voor zover ik kan overzien, ligt alles er mooi bij. Als ik een foto wil maken om op onze socials te zetten, bedenk ik me dat ik eerder vandaag al een bericht heb geplaatst over de landwinkel. Ik moet niet doorslaan,

weet ik, en ook dat sommigen beginnen te zuchten zodra ik over ons project begin. Voor mijn vierenveertigste verjaardag kreeg ik van een vriendin een paar geitenwollen sokken met geborduurde aardbeitjes erop. We hebben er hartelijk om gelachen. Maar toch.

De aarde heeft en geeft alles wat we nodig hebben, zeg ik dan, als we maar leren luisteren. Want dat kan ik als het erop aankomt ook als de beste, en dat is lang niet iedereen gegeven. Luisteren is moeilijk. We zijn zo bezig met vooruitgaan dat we niet meer stil kunnen of durven staan. Maar juist in die stilte, tussen de bomen, op het land met al die aardse, eerlijke geuren, voel ik de tevredenheid. De blijdschap. We geven water, liefde, en krijgen daar veel moois voor terug. Samen bouwen we iets wat groter is dan wijzelf. Dat is de les die ik heel graag wil doorgeven aan iedereen die het maar wil horen. En ook aan wie het niet wil horen. Vooral ook aan jongeren, die doorgaans meer willen zien dan een veld vol groente en fruit.

De zon zakt achter de bomen en het begint af te koelen. Ik kijk om me heen met een gevoel van dankbaarheid. Een gevoel van trots ook, een beetje, al hou ik niet zo van het woord, het heeft iets egocentrisch en volgens mij is het vooral een kwestie van geluk als de dingen gaan zoals we graag willen.

Toch maar een appje naar Ariane: *Kom je zo? Hoe gaat het?*

Het is bijna acht uur en nog wel een poos licht, maar we zijn hier al vanaf vanmorgen zes uur en ik ben toe aan een douche en een koud biertje.

Een reactie blijft uit, terwijl ik naar de kantine loop. Ik hou

van de lichte ruimte met grote ramen in het voormalig koets-huis. Opnieuw kijk ik op het schermpje. Het blijft irritant leeg en ik besluit alvast de sproeiers aan te zetten, speciaal voor de rijen jonge sla, die iets te droog staan. Er gaan geruchten over een sproeiverbod, maar voorlopig mag het nog.

Ergens knaagt er een vreemd, verontrustend gevoel, als een schaduw in de helderheid van deze zomerdag. Dat overkomt me de laatste tijd wel vaker en ik moet de gedachte van me afzetten dat er iemand op me let, alsof ik soms een paar ogen in mijn rug voel prikken. Iemand observeert me, fluistert: Annette, pas op wat je doet, wees voorzichtig. Er zijn namelijk mensen die ons liever vandaag dan morgen zien vertrekken met onze idealen, zoals de eigenaar van onze plaatselijke supermarkt. Maar wereldverbeteraars als Gandhi en Mandela kregen ook de nodige vijandelijkheden te verstouwen, denk ik dan, ook al wil ik Ariane en mij in de verste verte niet met zulke grootheden vergelijken, spaar me, zeg, in geen honderd jaar. Maar het feit dat hun belangrijke erfenis door sommigen nu wordt verworpen, beschouw ik wel als een les. Ik kan het nou eenmaal nooit voor iedereen goed doen, dus wil ik het vooral voor mezelf goed doen.

En voor Fenne natuurlijk, Arianes dochter, die haar weg zoekt in deze wereld vol mogelijkheden, maar ook narigheden, zoals een stukgelopen relatie. Toen ze het me vertelde en ik haar wilde troosten, wimpelde ze me af, zei dat ze geen kind meer was en zichzelf moet redden. Op dat moment wilde ik niks liever dan haar vertellen waarom ik 's nachts weleens wakker lig.

Mijn telefoon geeft een piepje en mijn hart mist een slag.

Maar het berichtje blijkt niet urgent en is al helemaal niet van Ariane. Waar blijft ze nou? Mijn beste vriendin, degene die de vraagtekens zet als ik weer eens te hard van stapel loop. Ik weet dat ze onze droom kan verkopen, mensen geloven haar op haar helderblauwe ogen en haar kalme manier van doen, en sowieso krijgen ze vertrouwen in haar verhaal, zo integer overgebracht omdat het recht uit haar hart komt. Maar Achterhoekers bekijken veranderingen met argwaan, ja, ja, zeggen we, en bedoelen nee. Ik zou iets van het geduld van Ariane kunnen gebruiken.

We zijn al heel lang vriendinnen, vanaf groep één van de basisschool, waar we als de twee blonde A'tjes door de juf naast elkaar werden gezet. Ik was het type dat niet stil kon zitten en te veel praatte, Ariane de dromer die te veel naar buiten keek. Maar we dachten vaak hetzelfde, maakten elkaars zinnen af en zo werden we vriendinnen en nog zoveel meer, soulmates, met aandacht en liefde voor wat groeit en bloeit. Al op de lagere school waren we begaan met stervende plantjes en zieke vogeltjes.

Het idee voor dit project begon later, veel later, al was Ariane al veel bezig met voeding sinds ze die voedselvergiftiging opliep. Ze nam zich voor het allemaal anders te gaan doen, zocht naar verdieping, naar zinvolle tijdsbesteding, en ik deed steeds mijn best haar te volgen. En nu, eindelijk, na jaren van onderzoek, kijken hoe anderen het aanpakken, lessen leren en plannen maken, oogsten we onze eerste producten.

Des te vervelender en pijnlijker is het dat we juist nu kampen met een persoonlijk conflict, wat we beiden niet willen en dat ook haar dwarszit, dat voel en merk ik aan haar. Hoe

ze soms wegstijgt, zwijgt, op haar nagels bijt. Zou ze nu expres wegblijven? Wat zou er aan de hand kunnen zijn?

Dan ineens hoor ik een geluid. Eindelijk. Ariane? Ik tuur in de verte, speur de bosrand af, kijk om me heen. Dan zie ik haar. En ik krijg ineens haast. Ik zei nog: zal ik meegaan, maar dat wilde ze niet. Ik had al zoveel gedaan deze week, vond ze. Mezelf vervloekend dat ik haar alleen heb laten gaan, ren ik erheen.

Ariane ligt op haar zij, haar lichaam ongecontroleerd schokkend tussen de tomaten en de courgettes, haar vingers stijf geklauwd in de aarde. Haar ogen draaien wild heen en weer in hun kassen en een diep, gorgelend geluid komt uit haar keel. Ik roep haar naam, hoor de paniek in mijn stem en voel de angst in mijn bonzende hart als ik naast haar kniel. Haar gezicht is doodsbleek en haar lippen lijken een blauwige schaduw te krijgen. Ik weet wat ik moet doen, ik ken dit van haar, en toch schrik ik ervan, ben altijd bang dat haar hart ermee zal stoppen of haar hersens beschadigd raken. Ik kijk snel of er niks in de buurt ligt waaraan ze zich kan bezeren, en ga dan zo zitten dat ik haar hoofd in mijn schoot kan leggen en ze zich veilig zal voelen. Ik wacht tot de aanval over is. Veiligheid voor alles. Ik schuif een hand onder haar hoofd, het voelt klam en warm, een van de blonde lokken plakt aan haar wang, en ik streel haar huid, probeer haar gerust te stellen.

En dan houdt het schokken abrupt op. Ariane ligt doodstil, haar mond halfopen, en de onnatuurlijke kleur op haar lippen lijkt intenser. Een koude rilling kruipt over mijn rug. Dan, goddank, zie ik haar borstkas op en neer gaan.

‘Wat laat je me schrikken,’ zeg ik terwijl een golf van

opluchting door me heen spoelt. Ik strijk met mijn hand over haar voorhoofd en wieg haar zachtjes in mijn armen. Ze ziet er afgemat uit, alsof ze een marathon heeft gelopen, maar ze glimlacht. 'Och, gekkerd,' zegt ze op zachte, bijna onhoorbare toon, 'onkruid vergaat niet, hoor.'

Dromen hebben hun prijs, realiseer ik me, het werk is intensief en fysiek best zwaar. Onze ambitie van dit project een succes te maken, is enorm, en vertragen is geen optie. Het begint nu echt te lopen, het groeit, en met die groei komen er meer verantwoordelijkheden.

Het is stil om me heen, op onze ademhaling na, de mijne net zo gejaagd als die van haar. De geur van de zomeravond lijkt intenser dan ooit. Ik wacht en wacht en dan, eindelijk, krijgt ze weer kleur, zie ik de glans in haar ogen terugkeren.

'Een dokter bellen?' vraag ik tegen beter weten in, en ze schudt haar hoofd. 'Een kop thee drinken,' antwoordt ze. 'En dan straks een poos slapen.'

Gearmd lopen we naar haar huis.

'Henriëtte wil een paar producten uitproberen,' zegt Ariane enigszins achter adem. 'Ze twijfelde omdat de meeste niet zo lang houdbaar zijn. Maar ze steunt ons initiatief, en ik ben oké, maak je niet druk. We zijn goed bezig.'

'Mooi,' zeg ik, 'maar nu eerst rusten.'

Ik zorg dat ze echt naar bed gaat, en blijf bij haar tot Fenne thuiskomt, die bij een vriendin was. Ze kijkt lodderig uit haar ogen, mompelt wat over de onzin van eeuwige trouw voor ze de trap op gaat. De arme ziel heeft vast haar verdriet proberen te verdrinken.

Het is al laat als ik zelf in bed lig, moe van de lange dag,

maar slapen lukt niet, ik denk na over Ariane en onze droom. We zijn natuurlijk iets bijzonders aan het doen, iets wat ik belangrijk vind, maar heeft dit alles wel zin als we onszelf uitputten? Was Arianes aanval een soort waarschuwing?

Ik denk aan mijn geitenwollensokkenvriendin, die ik sinds mijn verjaardag in februari niet meer heb gezien. En ik denk aan andere lieve vrienden, van wie ik uitnodigingen voor feestjes afsla, en aan mijn ouders, die er nooit iets van zeggen dat ik weinig tijd voor ze heb, terwijl ik merk hoe fijn ze het vinden als ik er ben, kom eten en ze vertel over ons project. Mijn vader had zelf wel zoiets willen doen, heeft hij gezegd. Zie je wel. Allemaal mensen die zeggen: nou ja, als, en ach, had ik maar... En wij doen het gewoon, Ariane en ik. Wij volgen ons hart. Daar kan niks tegenop.

Ik ben oké, maak je niet druk, we zijn goed bezig. Arianes stem echoot in mijn hoofd. We zijn hartstikke goed bezig. Met die gedachte probeer ik opnieuw de slaap te vatten. Om vervolgens een tijdlang wakker te liggen, peinzend over ons tweeën. Ariane en ik. Ik en Ariane. Of we de twee-eenheid zullen blijven die we altijd zijn geweest.